

L'ESQUELLA de la TORRATONA

Per la nostre part ja hem començat la feina. No val a badar!

FEROTYL
JUVENTUT ETERNA

Específic de l'ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
 (MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt efecàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinérgic i homo-estimulasa de les glándules intersticials. Produceix pífuríglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantárides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
 Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

Consultori Mèdic del Dr. CASASSA

VIES URINARIES, SÍFILIS I PELL

Preus Econòmics

De 11 a 1, i de 5 a 7 - Festius de 11 a 1 - Tallers, 29, entl.

ORTOPEDIA MODERNA Fill de B. Carcasona

Taller i Despatx: Escudellers Blancs, 8
 Telèfon 10916

Casa fundada en 1875

**Aparells expressos per a cada malalt
 Braguers Reguladors**

per a la retenció absoluta de la trencadura.
 Faixes per curar estòmacs i ronyons caigu's.

Faixa cotilla abdominal. Models moderns.

Cotilles Ortopèdiques

per a curar o corregir les desviacions de l'esquena.

Més de 50 anys de pràctica són la millor garantia

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Arrepentides, 8 - Telèf. 21361
BARCELONA

Fora de Barcelona:

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Patriotismes a la brasa

NS inspira aquestes ratlles una anècdota sense gaire importància aparent. El tenoret Fleta, —ex-meravella dels temps de la dictadura—, cantava a Màlaga la «Doña Francisquita». L'actuació del tenor no satisfia gaire el públic. Adhuc s'havien oït algunes protestes.

De sobte, en un moment de vacil·lació vocal, el tenoret s'apropa a la bateria i llença amb la veu necessària un estrident: «Viva España!» Fou aleshores quan el tenoret Fleta va escoltar la primera i darrera gran ovació de la nit.

Hem dit que l'anècdota no tenia aparentment extraordinària importància. La té si s'aprofundeix en la martingala histrionésca d'un senyor: que s'ha de fer aplaudir sortint-se del seu ofici.

Si el cas d'en Fleta fos un cas insòlit, si no es tinguessin precedents d'aquesta faisó extraordinàriament fàcil de sortir del pas, la cosa no valdria el comentari. Però són tants els Fletes que corren per aquests mons de Déu, que ens sembla oportú de comentar la facècia dels senyors que han de recórrer al patriotisme per amagar les deficiències de la seva actuació, per fer aplaudir, llençant un crit, el que no han pogut fer aplaudir amb la veu.

Recordem que una vegada, en una República sud-americana, hi actuava una companyia hispana de revistetes. Un dels quadres era una espanyolada. Sortien unes pobretes noies amb uns vestits de bandera i uns «mantons», d'una Manila molt llunyana, i cantaven amb musiqueta de qualsevol Guerrero o Alonso: «Yo soy España, soy española». Efectivament, el públic aplaudia, però no fórem sols, camí de casa nostra, a meditar: ¿per qué era permès que aquelles pobretes fossin Espanya? La pàtria no era altra cosa que allò? Més encara! Podia la Pàtria ésser representada per allò? No mereixia un blasme la llastimosa usurpació de representació que havíem presenciada, i no calia castigar un autor i un músic, desaprensius fins a l'extrem de mercadejar amb el sentiment de la Pàtria?

Hi ha posicions d'una immoralitat absoluta. La posició del qui cobreix amb una bandera un contraband; la posició del qui utilitza un sentiment sagrat per treure'n un guany; la posició del qui fa servir d'escut el que no és d'ell sinó de tots; la posició del mercader que enterboleix l'aigua per poder fer passar d'amagatotis la seva mercaderia.

¿Què té a veure Espanya amb una «Doña Francisquita» mal cantada? ¿Què té a veure Espanya amb les girls d'una revista? ¿Què té a veure Espanya amb qualsevol discurs d'uns senyors que estimen la Pàtria per les gangues que en treuen?

Hem vist invocada la Pàtria de les faisons més divergents. Hem oït parlar de la Pàtria amb les intencions més llordes. Hem oït oferir la sang a la Pàtria a gent que ha fugit o s'ha retirat carrègada de milions.

Es molt fàcil cridar: «¡Viva España!» Ja és més difícil estimar-la! L'estima el qui fa servir de defensa absurda? L'estima el qui la utilitza com a «número» d'efecte? L'estima el qui l'espren? L'estima el qui la devora? No! Les invocacions al Cid, els ditirambes a les Navas de Tolosa i el triomf de Covadonga, han servit de tapadora a moltes baixeses i han amagat molta set de botí. Malfiem-nos dels qui criden baladrament el seu patriotisme! Malfiem-nos dels qui sempre tenen la Pàtria arran de mà! Fem l'ull viu davant dels xarlatans del patriotisme!

«¡Yo soy España. Soy española!» La misèrrima visió d'aquelles mossetes masegades, baladrejant, amb una inefable poca-solta, ens ha retornat moltes vegades a la memòria. Quants han estat els qui ens han dit que eren Espanya, de faisó grotesca! Quants han estat els qui ens han volgut ofegar amb bromera de patriotisme, un patriotisme que els ha servit per a situar-se i situar tota la família! Quants i quants n'hem vist que volien fer creure que portaven la veu cantant de la Pàtria per amagar que s'enriquien a espatlles de la Pàtria!

Creiem que travessem una època de desvaloritzacions. Tot es transforma, i els vells conceptes es rebreguen sense que s'hagi donat als nous conceptes la solidesa que han de tenir. Una de les coses que avui permet menys el joc, és el concepte de Pàtria. Posada davant per davant d'un concepte d'universalisme, se l'ha d'agafar en la pregonesa dels nostres sentiments i portar-la a la intel·ligència. Ara menys que mai no pot servir de xarxa a pescadors d'ovacions, a remenaments de noies de conjunt, o de tapa-galls de tenors sense veu! El patriotisme baladrer és anti-patriotisme. El patriotisme de frase és anti-patriotisme. L'espanyolisme d'escenari és anti-espanyolisme. L'espanyolisme incomprensiu i egoista, és anti-espanyol.

Que tothom canti com deu cantar i que les expansions patriotes d'escenari es retirin del repertori. Senyors —uns i altres!—, travessem èpoques de grans i decisives responsabilitats. El deure patriòtic obliga a pensar amb tots, amb el conjunt, i no amb l'individu.

El tenor que abusa de la sala, abroquelant-se amb un crit, jugant amb un sentiment, estafa el públic, car el públic demanava d'ell veu i no crits. I com que en nom d'un tenor —com en nom del pa—, s'hi pot entendre tota la resta, posem els autèntics patriotes hispànics en guàrdia contra les estafades patriotes. A la curta o a la llarga el públic s'adona que l'han estafat i els resultats són lamentables.

Tot retorna

Tot retorna, fins l'«Emilianu» Iglésias.

Hem oït interjeccions de sorpresa: fins hem oït que algú exclamava: «Es inaudit! Quanta barra!»

Per la nostra part, comprenem perfectament el retorn de l'«Emilianu». No retorna ell: el porten els temps.

A la seva entrada apoteòsica no va mancar res del que hi havia d'haver, ni deixà d'anar-hi ningú dels qui hi havien d'anar. Hi hagué discurs: un discurs en el qual la mentalitat brillant del diputat gallec resplandí amb gran esclat. Fins hi hagueren plorals. L'«Emilianu» plorà un xic.

Consti que els plors no foren en dir que tornaria a Barcelona per la raó que «convé endegar aquest poble». Foren després. El qui plorà aleshores fou algun català. En semblants moments l'«Emilianu» Iglésias s'adelitava a la sola idea de com podien ésser de profitosos aquets arranjaments. Per al poble català, naturalment!

En Batalla, pare

En Batalla, pare, en l'actualitat és un personatge.

Com correspon a tot personatge, el senyor Batalla fa parlar d'ell. I com és lògic, en parlar d'en Batalla, es parla del Batalla d'avui, i del Batalla d'ahir.

Del Batalla d'ahir se'n contenen moltes anècdotes. El que no vol dir que el Batalla d'avui quedi enrera en popularitat.

Una anècdota del Batalla d'ahir. Intervenció seva en un míting; naturalment, intervenció brillant.

Paraules d'en Batalla, pare: «Sóc més que republicà; sóc socialista (sensació en el públic). Sóc més que socialista; sóc anarquista (la sensació del públic augmenta). Sóc més que anarquista... Vull la pau i la tranquil·litat de la família!» (Ovació.)

El senyor Batalla (ahir més que republicà, que socialista i que anarquista), avui ha realitzat el seu programa. Ha arribat a la pau i a la tranquil·litat... i, com és molt natural, en semblants casos han arribat també els bons aliments.

Nota: No cal confondre la tranquil·litat del senyor Batalla amb el bar «La Tranquil·litat».

Un altre «Don Juan de España»

Coneixiem un «Don Juan de España», fabricat per en Martínez Sierra.

Ara en coneixem un altre: «Don Juan de España, hereu de Alfonso XIII». Aquest nou «Don Juan» és llençat pel cònegudíssim pornògraf «El Caballero Audaz».

Les novel·les d'aquest «Caballero» van totes plenes de «venenosas» i de «Don Juanes». La pornografia del «Caballero» treu les unes dels prostíbuls i els altres del regne dels morts.

Síntoma aclaparador: els «Don Juans» són personatges de cementiri.

«Don Juan de España, hereu de Alfonso XIII», té un preu: 6 pessetes. Malgrat cotitzar-se molt més baratet que el seu il·lustre pare, jurariem que no seran pas massa els compradors.

Sabem per Lenormand que els «Don Juan», porten amb ells una llarga currua de fantasmes.

Són molts els qui remenen la cua

L'Antoni Miracle, diputat de la Lliga, ha estat el primer a saltar a l'arena del sacrifici. Ja s'ha possessionat de la Presidència del Segell Pro Infància.

Esperem que davant d'aquesta presidència el senyor Antoni Miracle començarà a miraclejar.

Des de la Torratxa de l'Esquilla

Abaixant un xic l'orella vers la ciutat escoltem la cançó de cada dia:

—Serà Pic i Pon!

—Serà l'Ulled!

—Serà en Sedó!

Tots tres tenen prou mereixements i tenim confiança que, amb ells davant, l'administració de Barcelona resultaria com una seda.

Marte alarmat

Acabaran per a fer-me alçar aquest dos?

Però, serà l'Ulled?
Serà en Pic i Pon?
Serà en Sedó?

* * *

L'Emilià Iglésias féu un parlament a la Fraternitat Republicana Federal. Corejant el parlament de l'«Emilianu» s'escoltaren visques a la República Federal i moris a l'Estatut de Catalunya!

¿Què significarà «República Federal» per als radicals que la victoregen?

La mentalitat radical és tan lluminosa!...

* * *

Els discursos sempre són els discursos, i les més o menys improvisacions, més o menys improvisacions!

¿Què voldria dir l'Emilià Iglésias en el seu discurs de la Fraternitat Republicana Federal en retreure les paraules de n'Anselm Clavé: «Catalans, primer morir que viure esclaus»?

Esclaus de qui? Serà esclaus de l'Estatut? Es tractarà d'una llibertat especial i radical? La frase no passarà de frase per a arrencar un aplaudiment?

Bé, bé: catalans, creieu, doncs, l'Anselm Clavé i l'Emilià Iglésias —home del moment— que avui ens retorna la frase del gran músic: «Primer morir que viure esclaus».

* * *

La fórmula de tota societat és viure en pau amb els enemics. Perquè és la màxima fórmula de societat, és una fórmula rebutjada en política?

Que ens ho digui «A B C», per al qual els catalans som «els vencidos».

* * *

Segons en Ruiz Alonso, diputat «obrero» de «Acción Popular», el veritable obrerisme no és polític.

Es clar que no. ¿Per a qui guarden la glòria del cel els carlins sinó per als obrers?

Que balli Lluís Alonso! Volíem dir Ruiz Alonso!

* * *

El senyor Florensa, de la «Lliga Catalana», ha fet un gran discurs. Aquest discurs, segons «La Veu», ha produït, a pagès, en ésser conegut, una impressió profunda.

Ha dit el senyor Florensa: «Les paraules no faran créixer les espigues».

Cal suposar que es tracta de les paraules dels altres. Les paraules d'en Florensa —que tanta impressió han fet, a pagès—, probablement, sí.

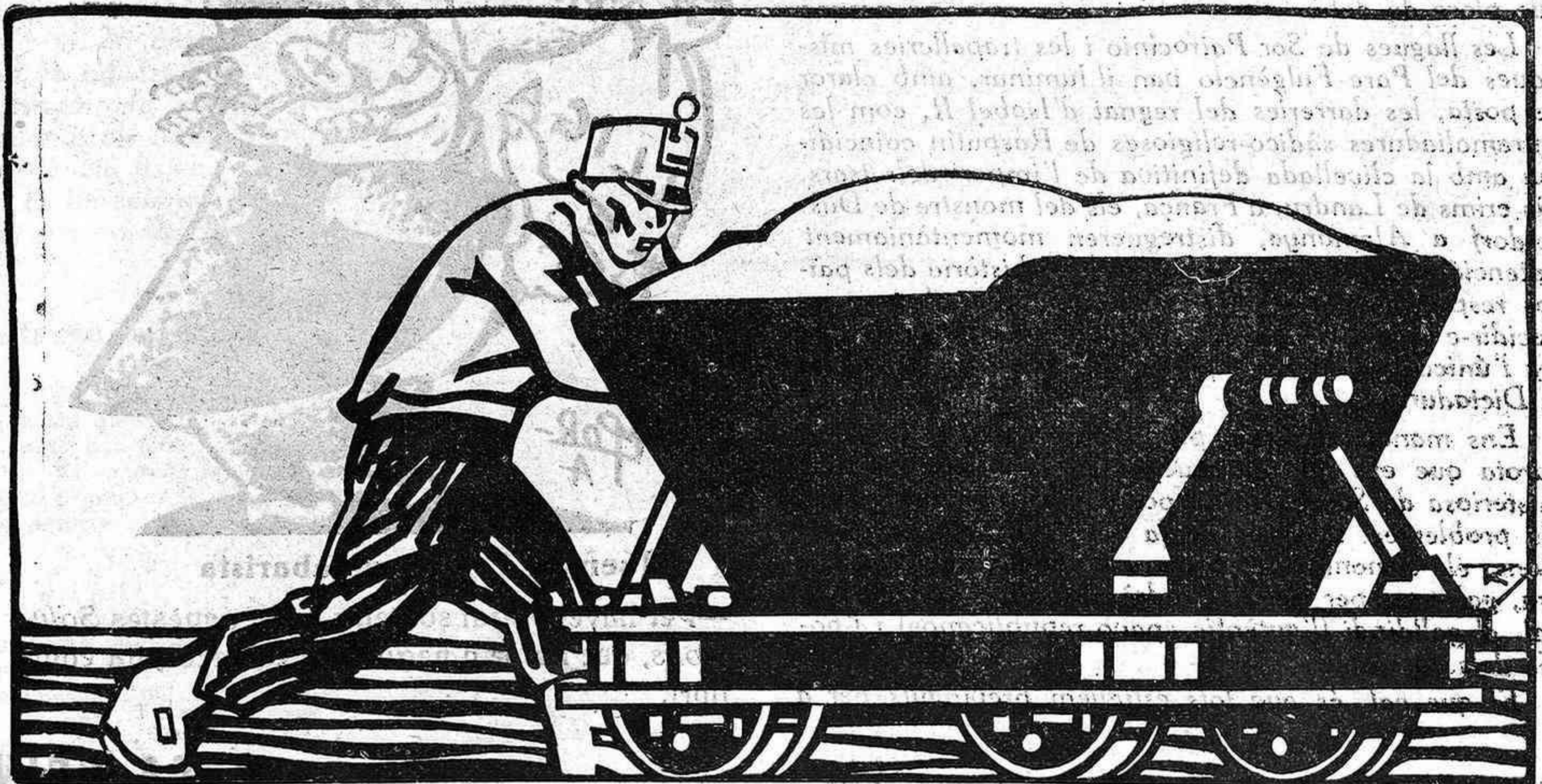
Casos i casos

El crític accidental de «La Veu», el senyor Cirera i Sormamí, es va entusiasmar amb una cosa que fan al Barcelona, «La Papirusa», una cosa tan dolenta com el títol, i malgrat el títol sigui autènticament argentí: «Mariposa», és molt més bonic.

Doncs bé; el senyor Cirera i Sormamí rebé una carta dels autors de l'obra declarant-lo el primer crític de Barcelona.

I deia la carta: «Aunque no hemos podido entender su crítica, por no conocer el catalán, adivinamos que usted es un gran crítico, uno de los contados críticos que nos han comprendido».

El senyor Cirera i Sormamí, balla de content.

La Mina

La mina serà sempre això: una mina per als altres.

GLOSSARI

FANTASMES

A Saragossa no s'estan de res. No en tenen prou amb una glòria financera, com Marraco, el Nècker pilarí, i amb el «caricato» Royo Villanova, l'Esperit Sant dels «chascarrillos baturros», i se les heuen amb fantasmes del model més nou i perfeccionat.

La veu misteriosa de l'ànima en pena que es fa sentir des del micròfon de bruixeria instal·lat en el fogó d'una cuina econòmica del carrer de Gaston i Gotor, de la capital aragonesa, ha tingut el do de l'oportunitat. En els moments més difícils i embolicats de la història de tots els pobles, especialment en els que es troben en els límits de Xauxa i del país de l'Olla, no manca mai l'entreteniment o l'estirabot de l'anèdota que fa badar la gent i la distreu dels afers de pes i d'embalum.

El mateix que hom desvia l'atenció a la xicalla d'un objecte o joguina que se li vol prendre, amb el clàssic: «Mira, mira, quin ocell!», i amb el procediment que empren els pispaires per a escurar les butxaques dels badocs fent-los guaitar un lloro imaginari que s'hauria posat, per cas, en un platan de la Rambla, sempre hi ha un esquer per a pescar ingenus amb una figureta més o menys fantàstica i providencial.

Abans no mancaven mai bòlids, estels amb cua i aurores boreals administrats amb cura en el moment precís. I si el cel no es mostrava propici a fer d'arcavot, per a l'explotació de la credulitat popular, hi havia sempre la dona que havia infantat un parell de gossos, la serp de tres cues i set caps, el peix d'un ull, el moltó de vuit potes, el Crist que sagna, i la Verge que plora de debò.

Les llagues de Sor Patrocíni i les trapelleres místiques del Pare Fulgèncio van il·luminar, amb claror de posta, les darreries del regnat d'Isabel II, com les entremaliadures sàdico-religioses de Rasputín coincidiren amb la clivellada definitiva de l'imperi dels tsars. Els crims de Landru, a França, els del monstre de Düsseldorf a Alemanya, distregueren momentàniament l'atenció del poble en una corba de la història dels països respectius. El cèlebre i oblidat doctor Asuero va decidir-e a tocar el nas dels ciutadans espanyols, que era l'única part del cos que no ens havia tocat encara la Dictadura...

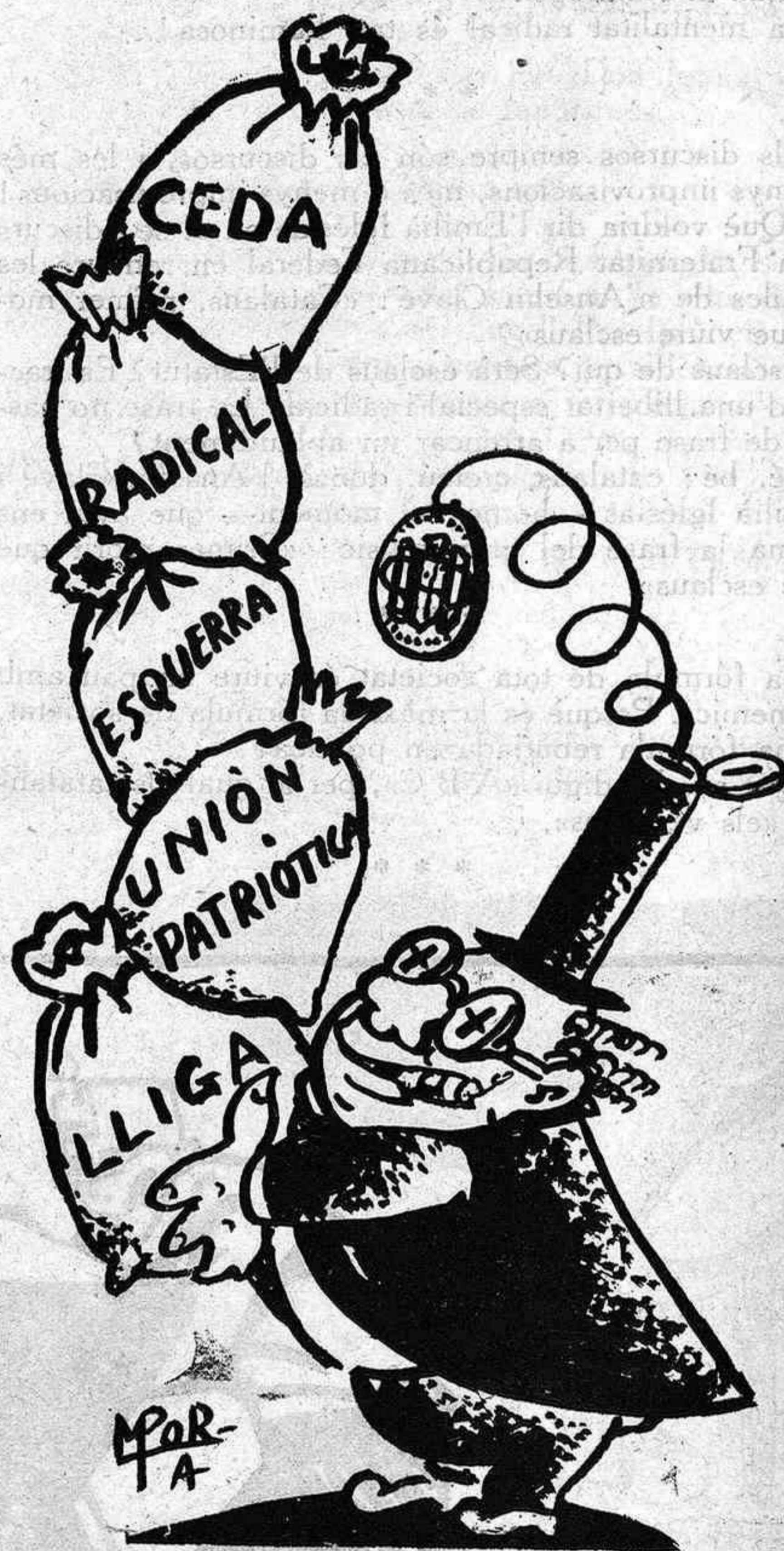
Ens mancava ara un prodigi, un miracle, una barbarota que ens fes badoquejar. Ja la tenim. La veu misteriosa de Saragossa ha posat en pla secundari tots els problemes. Després de la veu, sortiran les aparicions, els dimonis i les bruixes a cavall d'una escombra, galopant per l'aire. Vindrà després la rifa de Nadal, el galldindi (l'autèntic «pavo republicano») i l'home dels nassos.

El que cal, és que tots estiguem previnguts per a

resistir les fetilleries, com ho han fet els veïns de la casa embruixada de Saragossa. Han confessat i combregat i s'han emportat aigua beneïta del Pilar per arriuar les parets de la cuina fantàstica.

El cor fort i... de cap a la pica de l'aigua beneïta!

PANICAL

El senyor Esteve malabarista

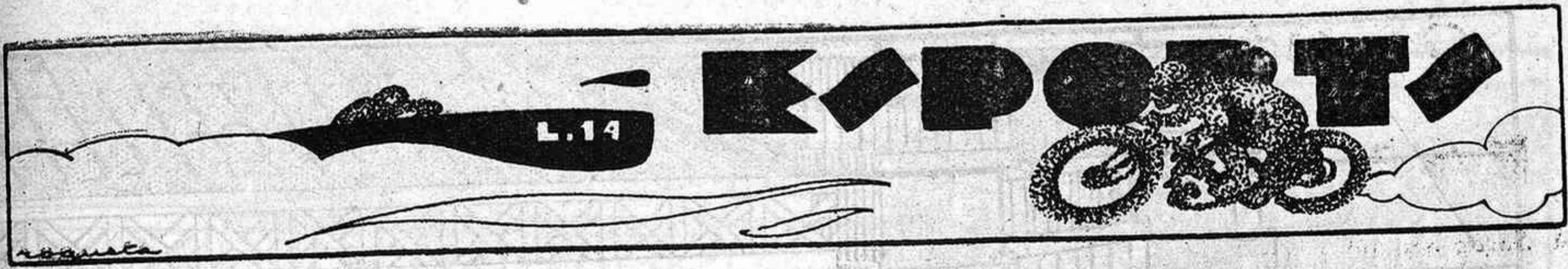
—Per haver pogut sostenir totes aquestes Solucions, que no se'n negui que es necessita equilibri.

MAGICSON RADIO

per a totes les corrents. - Aparells garantitzats de 150 a 1.200 ptes.

CASA PEIX

BOQUERIA, 47

Cronòmetre

Cal cercar un mig centre

El partit jugat a Madrid pel Barcelona, pot servir d'alliçonament per als responsables de l'equip blaugrana. Un cinc a un, és un resultat molt eloqüent per a tenir-lo en compte.

Considerem que la celebració del partit de diumenge entre l'equip campió de Catalunya i el d'Espanya, va ésser un encert pel que d'aprofitable pot tenir l'ensenyança que d'ell se'n pot treure.

El senyor Canons i el seu consoci Esteve, que ja havien llençat les campanes al vol, cridant que estaven guarits tots els mals del Barcelona, hauran de mirar ara amb recel l'inici del campionat de Lliga.

Per què? Perquè després d'aquest cinc del Madrid, hom es preguntarà si certament el Barcelona ha millorat o si els equips del campionat de Catalunya no són, ni de molt, el que eren altres anys, quan el Barcelona perdia.

Nosaltres, sense voler ésser tècnics, direm que no cal esverar-se pels cinc a un de Madrid. Ha estat una ensopegada de partit amistós, però que cal tenir en compte com el partit perdut pel Barcelona a Sabadell i l'empat del camp de l'Espanyol al campionat de Catalunya.

Creiem sincerament que el Barcelona necessita abans que altra cosa un mig centre que agunti la davantera. Ni Bèrkessy ni Guzman són homes per a jugar en aquest lloc. Bèrkessy és fluix a la defensiva i Guzman, de mig centre, és excessivament lent i no aguanta els noranta minuts d'un partit per manca de resistència física.

El Barcelona ha portat un jugador estranger de vàlua, car nosaltres no volem negar la vàlua de Bèrkessy,

Altaveu indiscret

L'Espanyol s'ha posat en tractes amb Lècue, el notable mig ala que fou la revelació de l'equip d'Espanya als Campionats del món, jugats suara a Itàlia.

A l'Espanyol tenen cop d'ull i estan convençuts que sabran presentar-se al campionat de Lliga amb l'equip curat de defectes.

* * *

Tenim entès que els «Arlequins» de Perpinyà, no són pas una cosa molt notable en el rugby del Langue d'Occ. El rugby barcelonista haurem de creure que va de baixa, quan va ésser batut diumenge per quinze punts a tres.

Creiem, però, que amb un conjunt barcelonista més ben seleccionat que el que va jugar diumenge, es podia fer un paperet més honorable.

* * *

Les dones esportives es llicencen al carrer. El passat diumenge es va córrer el II Campionat de Cata-

però no és home par a jugar enfront d'aquells equips que solen emprar la rapidesa més que la filigrana. Bèrkessy, enmig d'un conjunt hongarès, fóra un gran mig centre, però a l'equip del Barcelona és mig jugador, perquè li manca la qualitat defensiva, que també cal al centre d'un equip llatí

Tenim a casa jugadors de campionat, mig centres de brega, homes d'empenta que no fan un joc vistós, però que són invencibles.

Hi ha un Rosalench al Júpiter, que entrenat en el conjunt del Barcelona, fóra un gran mig centre; hi ha un Duran, que sembla desaparegut, i del qual ningú no parla, al Centre d'Esports de Sabadell; hi ha fins un Solé, al C. D. Espanyol, que és jugador per a un parell de temporades.

Creuen els directius del Barcelona que amb pessetes, potser amb les mateixes pessetes pagades per la Junta del senyor Coma per portar Bèrkessy, no podria fer-se el miracle de l'adquisició d'un d'aquests elements?

El Barcelona ha jugat un campionat de Catalunya «a camp ple». Feia molt de temps que no s'assolia una recaptació global en la que ha donat, a Les Corts, el campionat de Catalunya. Quan hi ha equip, i es fa joc, i quan l'ambient acompanya com avui l'entusiasme que les masses incondicionals saben donar als jugadors, es poden fer despeses extraordinàries.

El campionat de Lliga comença. Potser que el senyor Canons i el senyor Esteve fessin un vaitot, que els clubs de segon rengle s'avindrien a regocijar una «fitxa» ara que no es troben certament en pla de lligar els gossos amb llonganisses.

Cal que quan l'afició respon, els homes responsables de la Direcció del Barcelona, també sapiguen respondre.

AQUELL

lunya de Cross, a la Sagrera, i fou un èxit per a les gentils atletes.

Femina esportiva és cada dia més audaçiosa.

* * *

El Sant Andreu es destapa. Darrerament ha vençut el Martinenc, a domicili; ara ha guanyat el Noia per un cabasset exacte de dotze gols a zero.

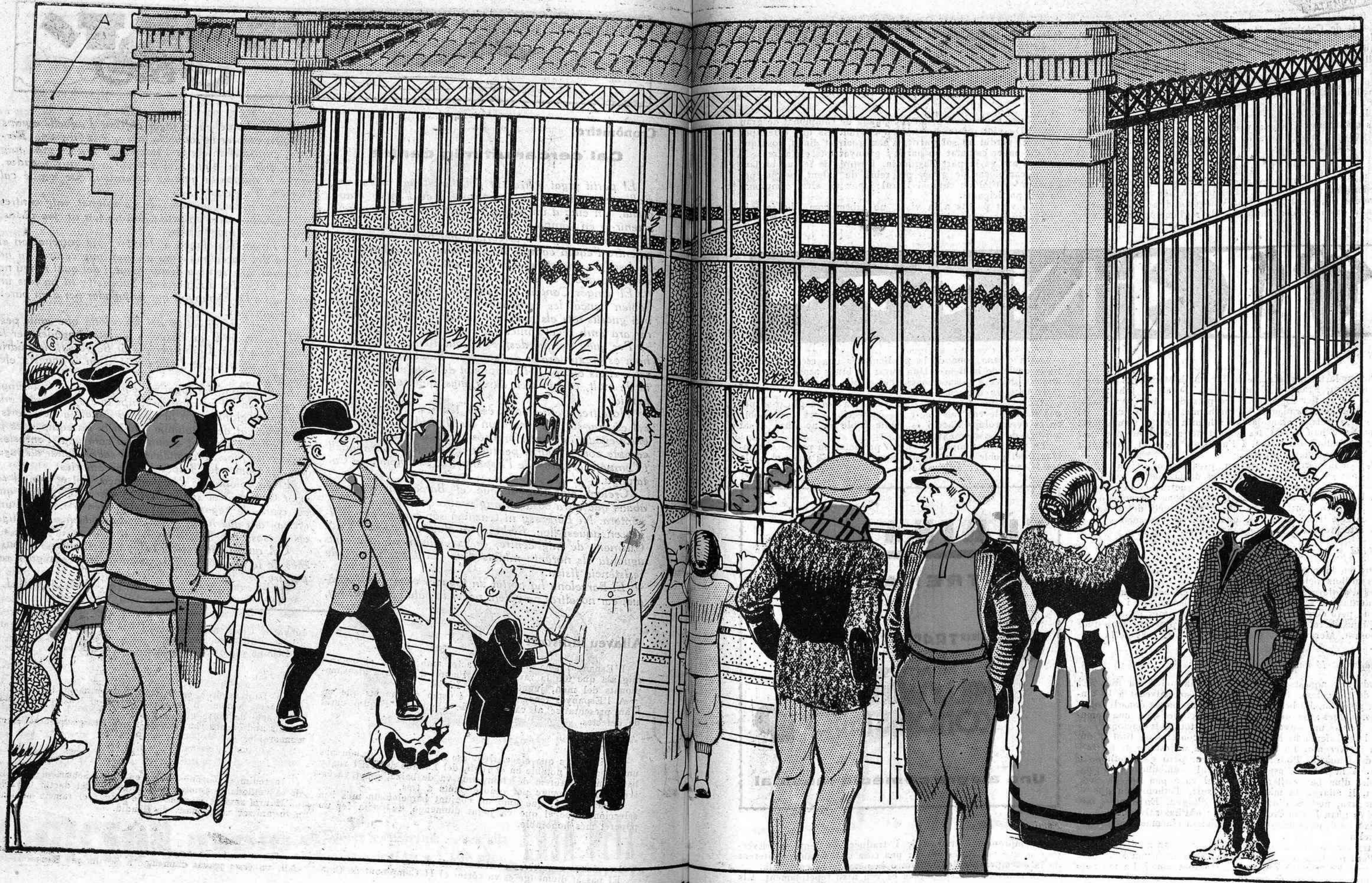
Els andreuencs van camí de repetir les gestes de «l'Avenc» memorable.

* * *

Ja tenim el Gironès-Miller en camí. Sentiríem que abans de la vetllada es produís la intervenció del doctor Corachan. Hauria arribat el moment de plegar el ram, i dedicar-se a organitzar campionats de flèndid.

* * *

Es cert que Duran, el mig centre desaparegut del Sabadell, va ésser provat diumenge a Sevilla pel Betis?

i-Com s'afarín els lladres!

Si fos així ens explicariem la seva negativa de jugar el campionat de Catalunya. Hauria passat amb ell un cas com el cèlebre cas Lazcano amb el mateix Betis.

Aquests andalusos, quan s'enamoren d'un jugador, són de la pell del diable.

* * *

En Pagès, del Girona, ja és del Barcelona. El Madrid anava a provar-lo diumenge, però el «Barça» aconseguí el disabte la fitxa.

Els madrilenys van guanyar per 5 a 1, però el Barcelona havia guanyat la signatura de Pagès, que també és una victòria.

* * *

A la «Fede» comencen a estar intranquils. Sembla que els federatius no les tenen totes, perquè han promès «l'oro i el moro» als clubs de segona categoria, i no hi ha mitjà de fer la promoció com marquen els reglaments de la Cata-

lana, i tal com es va comprometre a fer jugar el Consell federatiu.

Estem veient que hi haurà soroll de valent, però que tot acabarà com sempre, amb el sacrifici dels humils.

Si això passa, ¿què farà el president de la Federació, que va dir que dimitia, i que encara no sap ningú si segueix dimitit?

* * *

L'Iluro, ha fet una primera tongada de campionat de gran equip. De vint punts que fan en conjunt els que calen per no haver perdut un sol partit, n'han guanyat dinou, cosa que vol dir haver empatat un partit i guanyat tots els altres.

Però ara ve la part llastimosa. Després de fer un brillantíssim campionat de grup, pot rebre de valent, perquè per guanyar el títol de campió li cal jugar un altre campionat de deu participants.

Amb vint partits a la vista, no sabem com s'ho farà la Federació per a fer jugar la promoció a primera categoria.

Tivoli

«Paz en la tierra», film de la Fox, amb Madeleine Carroll, Raul Roulien, Franchet Tone i altres. Direcció, John Ford.

«Paz en la tierra» segueix les petxades de «Cavalcada», sense ésser «Cavalcada». Dels problemes que l'anècdota de «Paz en la tierra» planteja, se n'hauria pogut treure molt més partit. S'han deixat les suggerències de l'anècdota per deixar l'anècdota ben ferma. I l'anècdota ofega el que hauria pogut tenir un interès màxim.

«Paz en la tierra», en conjunt, peca de cosa vista. S'han repetit tant en el cinema les escenes de la guerra, que ni la perspectiva de les escenes d'una nova guerra els treu monotonía. Ultra el que hem dit, malgrat la bona presentació del film d'en John Ford, aquest no té cap segell determinantment característic: el segell que tenia «Cavalcada».

La interpretació i la fotografia, bones.

Maryland

«Oro en la montaña», un bon film d'excursionisme i una de les millors pel·lícules de neu.

Des d'«Infern blanc», fet per Leni Reifenthal, fins a «Or a la muntanya», s'han fet moltes pel·lícules de neu i d'esports de neu; però «Or a la muntanya» és de les més reeixides. El Montblanc, heroi de la pel·lícula, se'ns presenta majestuós i imponent. Meravelloses de realització les escenes de la tempesta.

Una «producció nacional»

Roda per aquests mons de Déu una pel·lícula dita «El niño de las coles». És d'un analfabetisme aixecat a la cinquena potència. És ben bé allò de: A un pagès dona-li cols».

Personatges: un «noviller», una «cupletista», una ramada de braus, un senyor amb panxa: tot molt nacional.

A la pel·lícula hi ha escenes que confereixen títol d'inutilitat *in eternum*. La cupletista cau a un estany de metre i mig de fondària. Podria sortir a peu, però es determina a nedar. A la vorera l'espera una rival —ambdues estan enamorades d'un banderiller—. La rival va a peu fins on neda l'altra, li allarga la mà i l'altra surt. Tothom veu que la qui nedava, nedava dins un metre d'aigua. En aquests moments és quan l'altra diu a la rival: «M'has salvat la vida!» (Si això no és el «súmmun» de la niciesia cinematogràfica, que ens pelin.)

Altra escena amb orelles. Uns caçadors van a córrer la llebre. Però resulta que aquests caçadors correran una llebre que no corre. Es tractarà d'una llebre amb reuma? La mort de la llebre pels gossos és una de les coses més fantàsticament estúpides que hem vist.

Altra escena bona de la pel·lícula és una escena ben pariona de la de la llebre. Una cursa de braus sense braus. El director deixa a la imaginació del públic el petit detall que és el brau en una cursa.

Tot això tan facciós de la pel·lícula pot explicar-se per una dada que ens fan llegir els confeccionadors: «El poble on es desenvolupa l'acció és l'únic poble on no s'han donat mítings de caràcter extremista».

La pel·lícula tampoc no es pot projectar en pobles dissemblants del poble on es desenvolupa l'acció. És una pel·lícula autènticament per a les Hurdes.

FÈMINA

L'ESTRENA

SPENCER TRACY FOX

JOHN BOLES

PAT PATERSON

HOLLYWOOD

CONQUISTADO

Una alegre comèdia musical

Femina

«Siempreviva», traducció, i traducció dolenta, d'«Evergreen», que en anglès vol dir una cosa completament diferent de la «siempreviva» castellana o la perpetua en català.

En obres de diàleg anglès es veu això repetidament. Els actors diuen una cosa i els rètols que tradueixen el diàleg

una altra. Hem vist frases d'anglès rudimentari traduïdes en un sentit d'absolut canvi.

«Siempreviva» —i acceptem la traducció—, és un film alegre, ple d'humor i d'ironia. La protagonista, Harriet Green —i trobem altra vegada repetit el verd de l'Evergreen, no el groc de la perpetua—, als seixanta anys desperta encara passions. Jessie Mathews fa una bona interpretació del seu doble paper de mare i filla, la planta sempreviva i sempre verda, en perenne vendor.

Ha dirigit «Siempreviva», Víctor Sவில்le, un expert director, un intel·ligent director.

Noves i comentaris

—Per afers de cinema es troba actualment a Bilbao el nostre amic Fernández, de la Warner Bross. Les angules pujaran de preu.

—Ha retornat de Madrid el senyor Solé, de la M. G. M. El qui no ha retornat de la capital d'Espanya, és el senyor Blanco, de la nova casa Ràdio.

—Hem vist el senyor Bisay, de la Warner Bross., en el seu lloc de sempre. Una lleugera malaltia el n'havia allunyat uns quants dies.

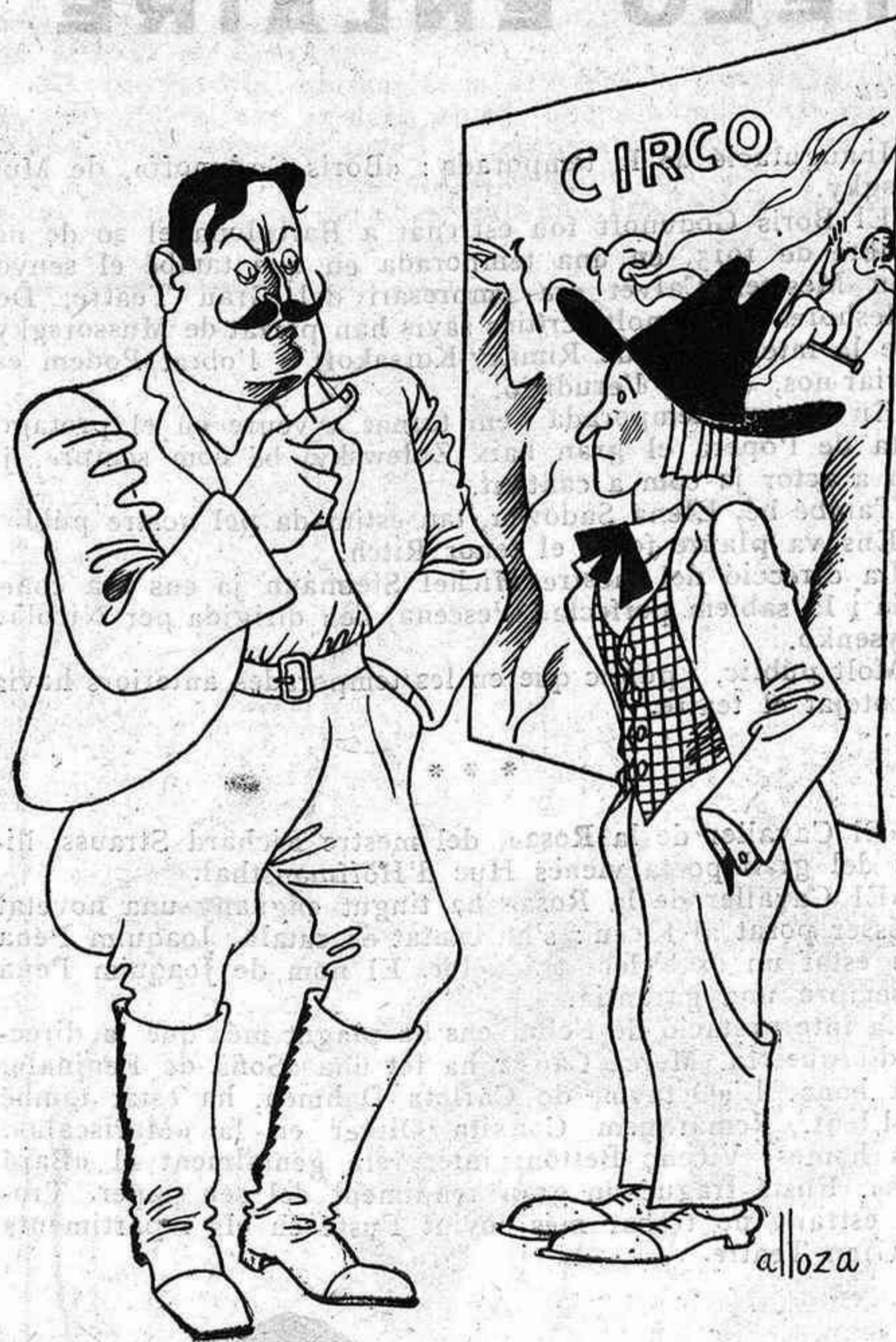
—Esperem que el «Cinema Laietana» netejarà o mudarà les cartelleres. També faria santament si posés uniforme als seus empleats. Aquests, contents; content el saetre, i content el públic.

—Sembla que tornarà obrir-se el «Cinema Walkyria». Es diu que la «Cinaes» ha determinat arrendar el local. Ja era hora.

—Gairebé és segur que les cases productores veuen amb més bons ulls els pagaments amb billets que els pagaments amb lletres. Expliquem un fet. Un empresari que explota un cinema rural no volgué fer el pagament d'un programa passat perquè no li calgués fer un descompte de lletres al Banc. Sembla que el descompte li portava una pèrdua de 30 cèntims. Ai aquests vius!

—Aviat hi haurà més cinemes d'estrena que de reestrenade nit als espectacles? La Ràdio i les empreses tenen la paraula.

—En el proper número donarem detalls d'un «chantage» cinematogràfic.

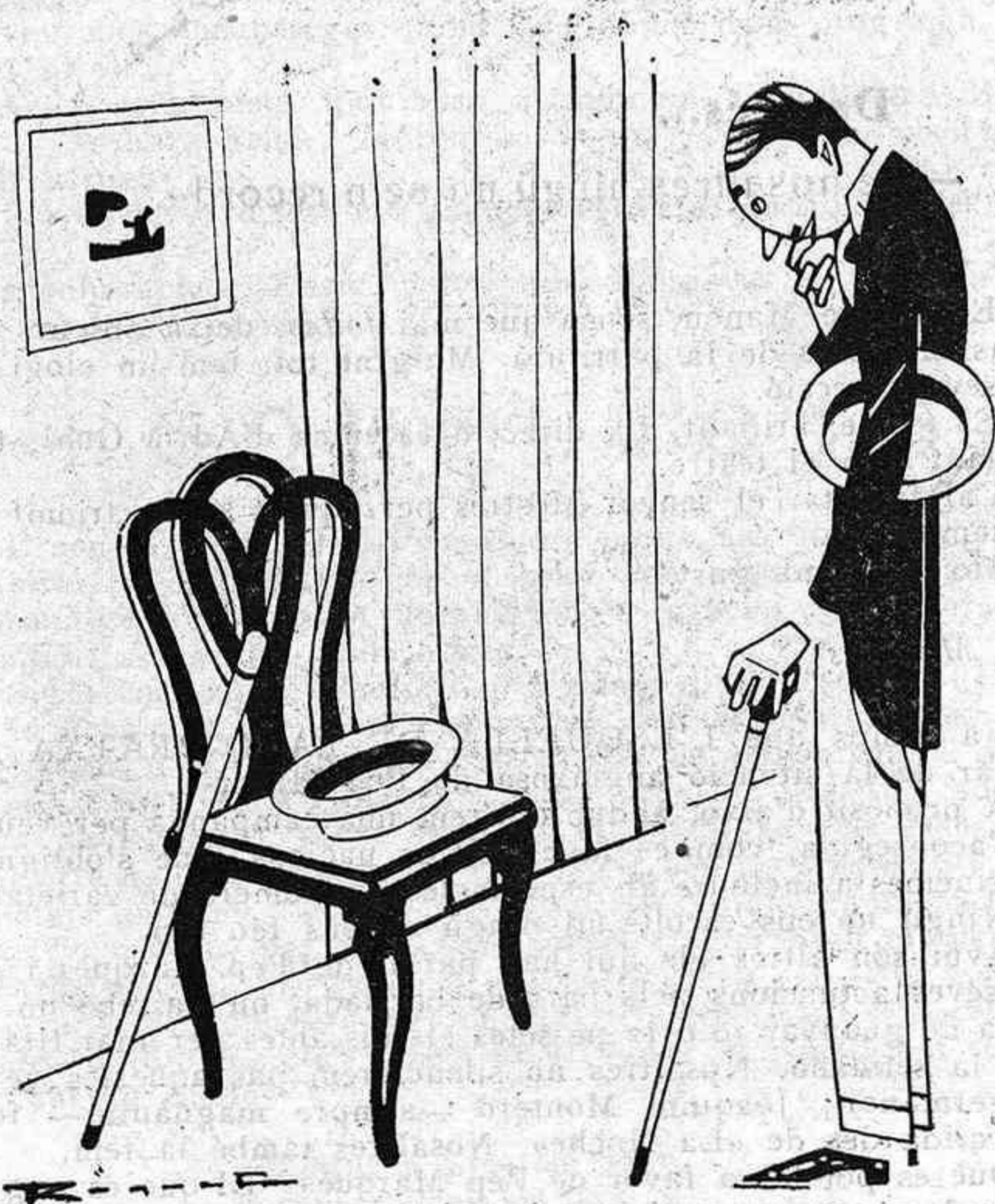

El pintor.—A mi els pagesos sempre m'interrompen.

El foraster.—A mi, mail

El pintor.—També sou pintor?

El foraster.—Sóc domador de lleons.

Els que baden

—Em pensava que ja havia agafat el bastó i el barret, i ara m'adono que no.

Exposició Antoni Laportia Astori

L'exposició d'aquest pintor eminent s'inaugurarà demà dissabte al Casal del Metge.

Es tracta d'una exposició extraordinària en qualitat i en quantitat: unes cinquanta teles. Uns trenta retrats. Una vintena entre paisatges, bodegons i flors.

Hi ha retrats de la mare del pintor, de Pilar C. de Noguero, d'Elisabeth Coëmans de Pérez Farràs, de Margarida Parera de Sabater, de Francesca Biada de Valadia, de Ivonne Buire, d'Isabelle Martí-Collin, de Raimonde Gómez Faure, del pare del pintor, de Lluís Nicolau d'Olwer, de Ramon Noguero, de Manuel Ribé, del Dr. Codina Altés, de Ramon Vinyes, de B. Puig Perucho, de Martí Vilanova, del Dr. Josep M.ª Reverter.

Augurem que l'exposició serà un èxit esclatant. L. Nicolau d'Olwer ha dit de A. Laportia Astori: «Si una característica, una nota d'estil calgués retrobar en tots els retrats de Laportia Astori, potser ho fóra la seva traça d'inscriure una rica i delicada harmonia de matisos dins la sola tonalitat de cada obra.»

TELÓ ENLAIRE

Liceu

Inauguració de la temporada: «Boris Godunoff», de Mussorsky.

El Boris Godunoff fou estrenat a Barcelona el 20 de novembre de 1915, en una temporada en què també el senyor Joan Mestres Calvet era empresari del Gran Teatre. Des d'aleshores ençà, molts crítics savis han parlat de Mussorsky, i de la intervenció de Rimsky-Korsakoff a l'obra. Podem estalviar-nos, doncs, l'erudició.

En aquesta temporada hem tornat a veure en el protagonista de l'òpera el gran baix Zalewsky, bé com sempre, ja com a actor ja com a cantant.

També bé, Elena Sadoven, tan estimada pel nostre públic. Ens va ploure força el tenor Ritch.

La direcció del mestre Michel Stèimann ja ens era coneguda i la sabíem perfecta. L'escena, ben dirigida per Nicolau Moysenko.

Molt públic, i públic que en les temporades anteriors havia boicotejat el teatre.

* * *

«El Cavaller de la Rosa», del mestre Richard Strauss, llibret del gran poeta vienès Huc d'Höfmansthal.

«El Cavaller de la Rosa» ha tingut enguany una novetat en ésser posat al Liceu: s'ha cantat en català. Joaquim Pena n'ha estat un excel·lent traductor. El nom de Joaquim Pena és sempre una garantia.

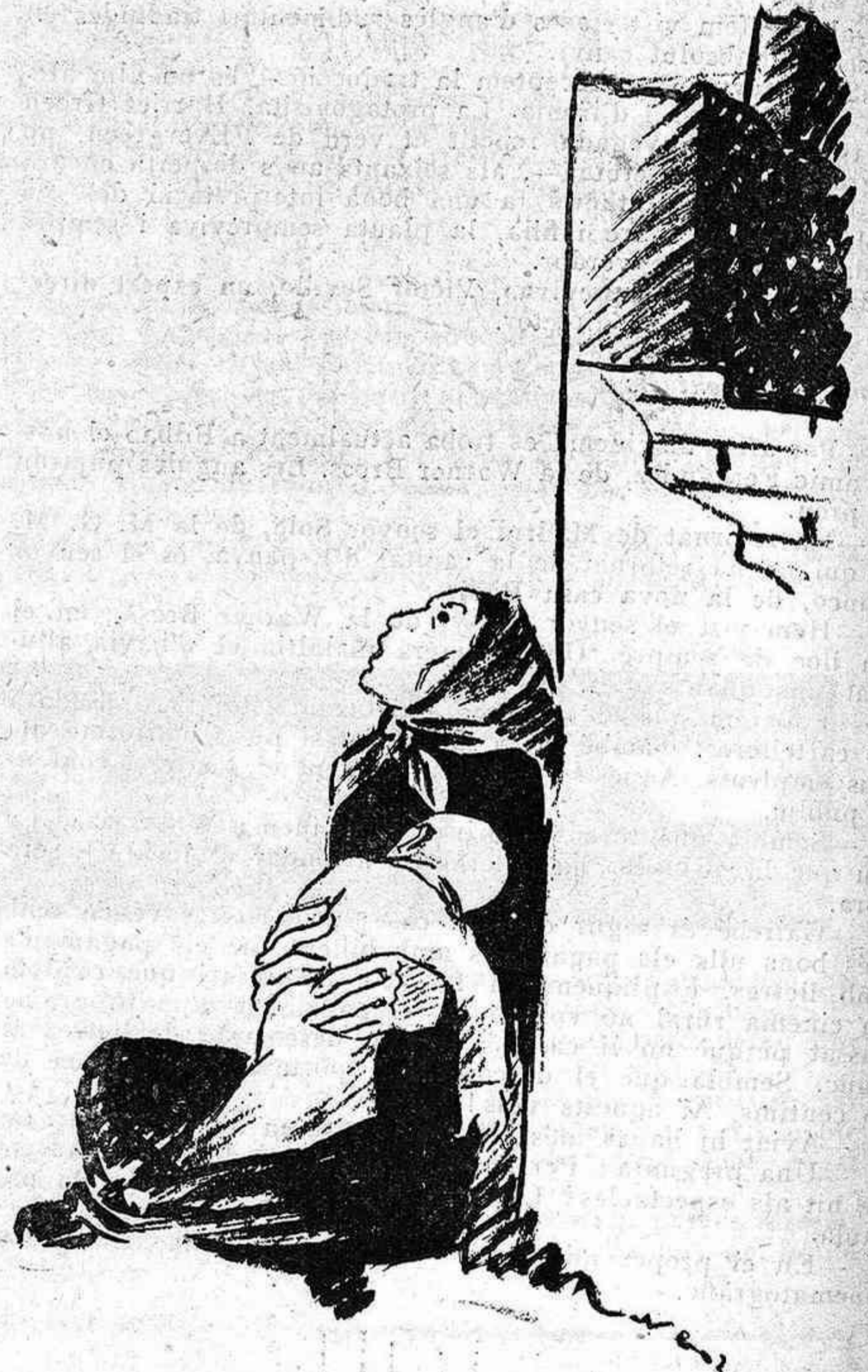
La interpretació de l'obra ens ha plagut més que la direcció d'orquestra. Mercè Capstr ha fet una «Sofia de Feninal», molt bona. L'«Octavi», de Carlota Dahmen, ha estat també excel·lent. Remarquem Conxita Oliver en la «Mariscal». Dels homes, Vicenç Bettoni interpretà genialment el «Baró Ochs». Fusté tragué un gran rendiment del seu paper. Trobem estrany no trobar més sovint Fusté en els repartiments del Gran Teatre.

El Fantasma aragonès

—Crec que més que d'un fantasma es tracta d'un mèdium.

—Sí, d'un «mèdium» d'evitar que l'opinió pública es preocupi d'altres coses més interessants.

Després...

—De nosaltres ningú no se'n recorda.

El mestre Manen, sense que mai *fallés*, deixà obscurs alguns moments de la partitura. Malgrat tot, fem un elogi de la seva direcció.

El teatre, brillant. La direcció escènica d'Adrià Gual, tan brillant com el teatre.

Cal felicitar el senyor Mestres per aquest segon triomf de la temporada.

Ho fem amb gust.

Pep Marquès

Fa temps que L'ESQUELLA DE LA TORRATXA va parlar de la situació angoixosa de Pep Marquès.

A propòsit d'això, àhduc obrírem una campanya per veure si s'aconseguia, com es fa en altres nacions, que s'obligués els cinemes a incloure als espectacles un número de varietats.

Ningú no ens escoltà ni ningú no ens féu eco.

Avui són altres els qui han parlat de Pep Marquès i de les seves actuacions pels bars de barriada, on gairebé no es passa de guanyar 10 ó 12 pessetes els dissabtes per anar tirant tota la setmana. Nosaltres no silenciarem pas aquestes veus de germanor; Joaquim Montero —sempre magnànim— féu una crida des de «La Noche». Nosaltres també la fem.

Què es pot fer a favor de Pep Marquès? El que es pugui fer, cal que es concreti i es faci de pressa. Pep Marquès ho necessita; la seva situació és apremiant.

¿Serà possible que, entre tots, no es pugui organitzar alguna cosa pràctica per en Pep Marquès?

—La CEDA, a la curta o a la llarga, pot esdevenir un gran negoci.

—Naturalment: s'hi podrà barrejar tanta llana!

Noves

Poliorama.—Segueix l'èxit de «Madame», de Lluís Elies.

Apol·lo.—Sentim el tancament d'aquest teatre. Assumpció Casals, Visita López i Josep Clapera han de poder tenir companyia. Però cal també que tinguin cura de «Les Mares dels altres» i altres coses que no tenen justificació d'estrena quan no sigui... I ací, callem!

Romea.—«La Plaça de Sant Joan», segons diuen, encara hi porta gent.

Pompeia.—«Valentina», de Carles Soldevila, tenia tres actes. Aviat en tindrà quatre.

Novelats.—«Curro Gallardo» cada dia plau més.

Còmic.—Gran èxit de «Las insaciables». Bona interpretació per part de Miquel Ligeró, Blanqueta Pozas, Margarida del Castillo, Sara Guasch. Presentació, molt vistent.

«La Bona Sombra»

Degut a la mà mestra del nostre amic Enric, cada dia es veu més concorregut. Com que donen bon programa, la gent hi va.

A la seva pista lluminosa actualment s'exhibeixen Edo, Aiza, Azahar, Sellés, Molina, Dorinda, totes molt belles i molt artistes.

Per a demà dissabte s'anuncia el debut de nombroses artistes.

L'enhorabona, Enric; i procureu conservar el tacte en bé dels nostres «corridos».

ESQUELLOTS

Diuen els amics i a l'ensens serpetes envejoses, de Joan Estelric, el prodigi de la «Lliga», que aquest entremaliat personatge s'ha fet un nom detonant gràcies als diners de Cambó i a les idees dels altres.

Sigui com sigui, l'eufòric i dinàmic director de la «Fundació Bernat Metge» està passant un disgust dels grossos. Els sagristans d'«El Debate» l'han acusat de paganisme i d'insults al màrtir del Gòlgota a causa d'una conferència humanista de l'Estelric sobre Hermes, el missatger dels Déus.

Entre maçons i pagans, sí que estem ben acompanyats! Les amistats amb els clàssics ha portat més mala anomenada a Estelric que no pas si hagués tingut tractes amb maturrangues batejades!

Ara, Estelric haurà de fer exercicis ignasians per tal de no fer perdre les eleccions a la «Lliga», bo i meditant sobre el conegut dístic:

«Porque a Cicerón leían,
buenos azotes les dan...»

* * *

Barcelona, passi el que passi, segueix essent l'arxiu de la cortesia, hospital dels pobres, pàtria dels valents, venjança dels ofesos i altres gràcies que va atribuir-nos la generositat de Miguel de Cervantes.

El que caldria esbrinar és si arxivem la cortesia pròpia o la dels altres, car es dona el cas que són molts els qui ens visiten, ens prenen el pols i la temperatura, àdhuc ens recepten, i no ens volen dir el mal que tenim. En canvi, quan són fora, aboquen el sac de nous amb una prodigalitat fantàstica.

* * *

El Liceu està lluidíssim. El dia de la inauguració vaig recordar les grans gales de la cort de Francesc-Josep.

- Què fas per a prevenir-te dels microbis?
- Faig bullir l'aigua!
- I després?
- Després la filtro.
- I després?
- Després bec vi.

Corre amb insistència la nova que Valle-Inclan, el meravellós autor de les «Sonatas» i de «Los cuernos de Don Friolera», no serà elegit membre de l'«Acadèmia de la Lengua Española» per la seva mala llengua i per la seva independència. En canvi, és molt probable que sigui nomenat el senyor Muñoz Seca. Ho trobem molt encertat. Era el número de circumstàncies que mancava per arrodonir el conjunt.

***

Hi ha moltes maneres de jugar el paper de «pagès». Hi ha els qui el fan, els qui ho són, i... els de l'Institut Agrícola de Sant Isidre. Aquests volien fer el viu i estan a riscos de representar el paper de Nofre Llonza.

La llei de Contractes de Conreu els va treure de test, i van lliurar-se en cos i ànima —és clar que tot això és una figura retòrica— en braços de Gil Robles, i ara resulta que està a punt de aprovar-se una llei general agrària que els deixarà amb un pam de nas. Ací els escridassaran amb un sarcàstic «Pagesos!!!» i a Madrid amb el no menys escaient de «Isidros!!!»

***

No discutim —encara que volguéssim, possiblement no podríem fer-ho— els motius que hi ha hagut per a la dissolució de l'«Institut d'Investigacions Econòmiques». El graciós del cas és que molts senyors Esteves han aplaudit satisfets aquesta mesura, car es creien que es tractava d'un soviètic que tenia com a finalitat esbrinar les fortunes.

«On s'ha vist —deia un— voler saber els diners que tenim, i com els havem guanyat! Perdularis, més que perdularis!»

***

Hi ha qui es preocupa més del triomf de la «zeta» que

no pas del de la «ceda». Per a arribar a això no calia canviar de lerrouxistes.

***

S'ha dit, no sabem amb quin fonament, que en una provera combinació ministerial hom pensava a oferir una cartera al senyor Emiliano Iglésias, gallec de naixença, barceloní, però, per drets adquirits.

No ens ho creiem. Emiliano Iglésias no necessita que li ofereixin cap cartera. És prou modest i conseqüent per a seguir actuant per compte propi i quan s'escau; sap ballar sense necessitat que l'invitin al vals.

***

Una alta personalitat ha remembrat, en moments ben oportuns, la vella i massa sovint oblidada màxima «Zapatero, a tus zapatos». Màxima que s'hauria d'escriure amb lletres d'or a totes les cantonades i a la façana de les cases més principals.

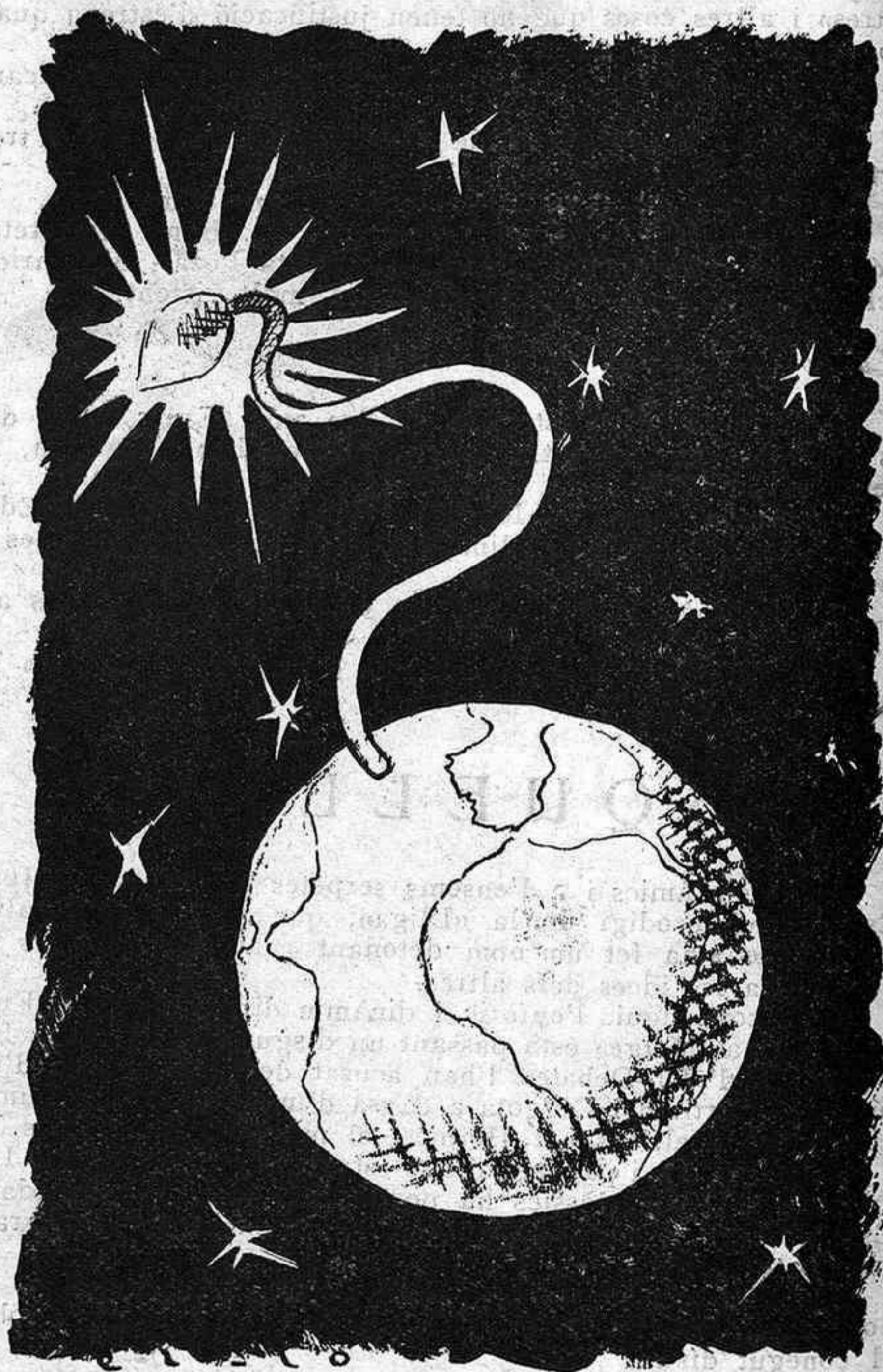
Ah, si els sabaters —posem per ofici— s'haguessin limitat a fer sabates, quants sabatasses i quantes sabaterades ens hauríem estalviat!

***

Una pregunta que es fa molta gent: «Qui mana a c'an Ribot?» Resposta: «No pas el senyor Ribot».

***

El tenor senyor Fleta, a més de tenor, és molt fresc, i si

Moment internacional

A la una!... A las dues... a les...

la seva frescor de vegades encostipa, en canvi és tan viu que es perd de vista.

Llegim que a Màlaga, al teatre Cervantes, va cantar «Doña Francisquita», i com que la seva actuació va ésser un bon xic disgraciada, va ésser xiulat amb una persistència i aferrissament que feia posar pell de gallina, a risc d'excitar

el quiquiriquí d'un gall, cosa fatal i de malestrugança per a un tenor.

En Fleta, s'avança al públic, i llança un estentori crit de «Viva España!» A veure qui és prou viu de xiular o de protestar! El procediment és vell i és fàcil que a la llarga Fleta hi perdi diners. Trobarà molta competència, tant en quantitat com en el preu.

**AQUEST NÚMERO HA ESTAT
VISAT PER LA CENSURA**

APOPLEXIA (FERIDURA)

Paralisi - Arterioesclerosi

i totes les malalties derivades d'una defectuosa circulació de la sang, les evita i guareix l'antic específic vegetal i completament inofensiu.

ANTIPOPLETIC BERDAGUER

A les farmàcies i Centres d'Específics

**LA MILLOR NAVALLA
D'AFAITAR?**

ARTERO

NOM DE GARANTIA

MARCA REGISTRADA

Llibreteria, 9 (tocant la Plaça la República) BARCELONA

CINE TALIA

LA MARCHA DE RACOVSKY

per Gustav Frolich

TIERRA DE PASIÓN

en espanyol, per Clarck Goble i Jean Harlow

SECUESTRO

per Mirian Hopkins.

REVISTA I DIBUIXOS

Vies Urinàries

BLENORRAGIA (Purgacions)

i totes les greus complicacions de l'aparell GENITO-URINARI, tals com CISTITIS, PROSTATITIS, GOTA MATINAL, o MILITAR, ORQUITIS, etc., de l'home; METRITIS, VAGINITIS i ANEXITIS, de la dona; s'obté un ràpid i segur resultat amb l'ús dels

SELLOS OSSAM

Llurs propietats antisèptiques i microbicides comuniquen a la sang i a l'orina i es noten llurs efectes a les primeres preses; calmen els dolors produïts per la micció; l'orina es manté asèptica i els gonococos són destruïts fins a obtenir amb llur ús una veritable i completa curació

De venda: Dr. ANDREU; Segalà (Rbla. Flors, 14); Farmàcia de la Creu; Farmàcia Tarrés (Carme, 84); Pujol i Culell (Pelayo, 56); Ferrer i principals farmàcies

TEATRE COMIC

Gran Companyia de Revistes

¡¡EXIT!! ¡¡EXIT!!

Las Insaciabables

per Margarida del Castillo i

Blanquita Pozas

FRONTO NOVETATS

Tots els dies grandiosos

partits tarda i nit

ELS MILLORS PILOTARIS

Voleu passar una bona estona?

Aneu al FRONTÓ NOVETATS

LA REGLA

PERLAS "FEMI"

**SUSPESA,
TORNA RAPIDAMENT
I SENSE PERILL AMB**
Marvellós producte de la ciència moderna
d'acció segura, sense perjudicar la salut

De venda: Doctor Andreu, Segalà, Vicenç Ferrer i farmàcies

L'actor.—Et juro que surto, i tothom es queda amb la boca oberta.
Ella.—Que mal educats. A les sales d'espectacles no es badalla.